

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, кандидата філологічних наук, професора, завідувача кафедри мовознавства

Хмельницького університету управління та права ім. Леоніда Юзькова

Нагорної Ольги Олександрівни

на дисертаційне дослідження

Лю Сюени

на тему «Англомовні кібернеологізми в сучасному Інтернет-дискурсі»,

подане на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

зі спеціальності 035 Філологія

Актуальність теми дослідження. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та глобальна цифровізація людської діяльності спричинили виникнення нових комунікативних середовищ, що кардинально трансформують лексико-семантичну систему сучасної мови. Простір Інтернету, виступаючи основним майданчиком для соціальної, наукової та професійної взаємодії, потребує безперервного вербального маркування нових денотатів. Оскільки англійська мова де-факто виконує функцію *lingua franca* у кіберпросторі, саме в її межах генерується основний масив новітньої комп'ютерної та мережевої лексики – кібернеологізмів.

Дослідження Лю Сюени присвячене комплексному аналізу структурно-семантичних, когнітивно-дискурсивних та перекладацьких характеристик цих одиниць, що робить тему дисертації надзвичайно актуальною для сучасної інтернет-лінгвістики, неології, когнітивної дериватології, соціолінгвістики та перекладознавства.

Особливої ваги роботі додає аналіз функціонування та адаптації цієї лексики в україномовному комунікативному просторі на матеріалі авторитетних вітчизняних масмедіа. Це дозволяє відстежити не лише внутрішньомовні дериваційні механізми, а й зовнішні, соціокультурні наслідки міжмовної взаємодії в цифрову епоху.

2. Наукова новизна роботи. Наукова новизна дисертації має вагомое теоретичне та прикладне значення для філологічної науки, оскільки в ній **уперше:**

- Здійснено системний комплексний аналіз похідних кібернеологізмів, утворених від ядерних концептуальних лемм-центрів (*smartphone, AI, tablet, cloud*), що формують розгалужені лексико-семантичні гнізда в сучасному медіадискурсі.

- Застосовано інтегровану методику комп'ютерно-лінгвістичного дослідження тексту із залученням спеціалізованих платформ корпусних інструментів *Sketch Engine* і *Voyant Tools*, що дозволило отримати об'єктивні емпіричні дані щодо частотності, колокаційних зв'язків та контекстуального навантаження кіберлексики.

- Окреслено специфічні тенденції та прагматичні функції графічного й стилістичного оформлення англомовних кіберодиниць при їх адаптації в українському медіапросторі (на матеріалі онлайн-видання «Дзеркало тижня» за період до 2025 року включно).

Крім того, у роботі удосконалено класифікацію словотвірних моделей кібернеологізмів за морфемним і компресійним принципами (виокремлено особливу продуктивність телескопії, абрєвіації та конверсії в межах Web-комунікації). Набуло подальшого розвитку теоретичне підґрунтя розуміння інтернет-дискурсу як специфічної форми мовленнєвої взаємодії, що володіє ознаками гіпертекстуальності, віртуальності та інтерактивності.

Всі пункти наукової новизни Лю Сюєни мають свою наукову цінність та є творчим доробком автора.

Повнота викладу результатів у публікаціях. Матеріали дисертаційного дослідження відображені у наукових працях здобувачки з належною повнотою. Загалом опубліковано 8 наукових праць, з яких 4 статті у фахових журналах України категорії Б, 1 стаття у міжнародному науковому журналі та 3 тези доповідей у збірниках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій (зокрема у Стокгольмі, Києві та Ризі), що повністю задовольняє чинні нормативні вимоги до публікацій здобувачів ступеня вищої освіти «Доктора філософії».

Структура і зміст дисертаційного дослідження. Дисертація Лю Сюєни є завершеною кваліфікаційною науковою працею, яка за обсягом (172 сторінки загального обсягу) та змістовним наповненням повністю відповідає стандартам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі гуманітарних наук. Структура роботи є логічною, врівноваженою і складається з анотації, вступу, трьох взаємопов'язаних розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаних джерел (256 найменувань, з яких 86 – іноземними мовами).

Анотація українською та англійською мовами коротко описує та відображає зміст і результати дисертації.

У Вступі чітко визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та методологічний інструментарій праці, обґрунтовано вибір теми.

У Розділі 1 *«Теоретико-методологічні основи дослідження англомовних кібернеологізмів»* здобувач здійснює глибокий ретроспективний та критичний аналіз дефініцій понять «дискурс» та «інтернет-дискурс» у лінгвістичній парадигмі. Окрему увагу приділено диференціації понять «текст» і «дискурс», а також виокремленню специфічних рис Web-комунікації (Webglіsh). Автор переконливо доводить статус кібернеологізмів як особливого лінгвокреативного феномену.

У Розділі 2 *«Способи утворення та передачі англомовних кібернеологізмів»* детально класифіковано дериваційні механізми. Проаналізовано як класичні морфологічні моделі (приміром, афіксація, словоскладання), так і високопродуктивні в інтернеті компресійні способи (телескопія, усічення, буквені й звукові абрєвіатури тощо). Цінним є підрозділ, де здійснюється компаративний зріз функціонування англомовних кібернеологізмів у германських мовах (зокрема, на прикладі німецької).

У Розділі 3 *«Аналіз функціонування англомовних кібернеологізмів у сучасному Інтернет-дискурсі»* представлено потужну практичну частину роботи. Дослідниця послідовно розбирає лексико-семантичні гнізда ядерних одиниць: “*smartphone*”, “*tablet*”, “*AI*” та “*cloud*”. За допомогою корпусних

платформ наочно продемонстровано, як ці терміни обростають похідними колокаціями та інтегруються в україномовні публікації «Дзеркала тижня».

Практичне значення результатів дослідження. Практична значущість дослідження є багатовекторною. Матеріали та сформовані лексичні корпуси можуть бути безпосередньо використані у прикладній лінгвістиці для вдосконалення систем машинного перекладу ІТ-термінології та алгоритмів автоматизованої обробки природної мови. Результати є цінними для укладання спеціалізованих неологічних словників, а також для розробки лекційних курсів, спецкурсів та навчальних посібників з інтернет-лінгвістики, медіалінгвістики та практики перекладу для студентів філологічних спеціальностей.

Відсутність порушення академічної доброчесності. У рецензованій нами дисертації не виявлено ознак академічного плагіату чи фальсифікації. На основі аналізу наукових статей та тез Лю Сюєни, ми констатуємо, що вони в повній мірі відображають зміст дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Лю Сюєни як глибоку, новаторську й методологічно вивірену працю, вважаємо за необхідне в межах наукової дискусії висловити такі зауваження та побажання:

1. У підрозділі 2.3 здобувач розглядає практичні аспекти використання англійських кібернеологізмів у германських мовах, фокусуючись переважно на німецькій мові (приклади *Software, Hardware, E-Mail*). Оскільки у теоретичній преамбулі Розділу 1 автором задекларовано важливість аналізу всієї групи германських мов (включаючи скандинавські та нідерландську), робота значно виграла б, якби цей зіставний аналіз було підкріплено ілюстративним матеріалом із зазначених мов.

2. У роботі справедливо наголошується, що на медіаспоживання та когнітивне сприйняття кіберлексики суттєво впливають соціолінгвістичні фактори (професійна спеціалізація, вік, рівень цифрової грамотності). Проте текстовий виклад у цьому аспекті має дещо узагальнений характер. Дослідження виглядало б більш переконливим, якби автор додав елементи власного соціолінгвістичного експерименту (наприклад, анкетування чи опитування

різних вікових груп українських користувачів) та візуалізував ці дані у вигляді таблиць чи діаграм.

3. При аналізі перекладацьких стратегій адаптації (Розділ 3) детально описано калькування, транслітерацію та описовий переклад. Водночас поза увагою автора залишилася проблема графічного збереження оригінального англomовного написання (латиниці) в українському медіатексті. Сьогодні в українських онлайн-виданнях спостерігається активне паралельне функціонування запозичень типу *AI* та *ШІ*, *Cloud* та *хмара*. Доцільно було б чіткіше окреслити прагматичні чинники, які змушують журналістів залишати латинську графіку.

4. У тексті зустрічаються поодинокі технічні огріхи та редакційні неточності в оформленні бібліографічних посилань, що, зважаючи на значний обсяг використаних джерел (256 найменувань), є цілком зрозумілим і не впливає на загальне позитивне враження.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.
Дисертаційна робота Лю Сюєни «Англomовні кібернеологізми в сучасному Інтернет-дискурсі» є завершеним, самостійним та глибоким науковим дослідженням. За своєю актуальністю, науковою новизною, обсягом виконаного аналізу та практичним значенням вона повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Кабінетом Міністрів України, а її автор, Лю Сюєна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук,
кандидат філологічних наук,
професор, завідувач кафедри мовознавства

Нагорна О. О.

Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова